NARODOWE CENTRUM KULTURY

NIE OMIESZKAĆ

Dlaczego piszemy rozdzielnie NIE OMIESZKAĆ, skoro nie mamy czasownika „omieszkać”? Ano dlatego, że jeszcze do XVII w taki czasownik mieliśmy. Niektóre słowniki zresztą do dzisiaj notują niezaprzeczoną formę, choć trudno znaleźć przykłady jej użycia w żywym języku. Omieszkać znaczyło ‘zaniedbać, opóźnić, odwlec’, później pozostała nam – zapewne częściej używana – forma zaprzeczona ‘nie omieszkać’, czyli ‘nie zaniedbać sposobności zrobienia czegoś’. Sam czasownik ‘omieszkać’ pochodzi bezpośrednio od czas. ‘mieszkać’, który miał kiedyś więcej znaczeń niż obecnie. Oznaczał nie tylko ‘przebywać gdzieś stale lub przez dłuższy czas’, lecz także ‘trwać w czymś, robić coś bez przerwy’ i ‘zwlekać, ociągać się’ (często używane z przeczeniem: nie mieszkać ‘nie zwlekać, nie ociągać się). I właśnie od tego ostatniego znaczenia powstał czasownik przedrostkowy ‘omieszkać’, a później ‘nie omieszkać’.